

en door alle lagen der menschheid heen, nu hoog, dan laag, want wat onderscheid is er voor Hem tusschen de hooggezeten vorstin in haar paleis en de simpele arbeidersvrouw; voor Hem, die zóó onmetelijk hoog zit en zóó eindeloos laag ziet!

Neen, zeg niet, dat wij fantaseerden, omdat wij een bladzijde van lijden en hopen teekenden uit het leven eener *arme* weduwe, omdat wij zoo diep tasten moesten, zoo diep in haar ziel, om het motief te vinden. Waarde lezer, ik weet het wel, machtige bewegingen in het leven der natuur en der menschheid kunnen ook, wat diep verholten en verscholen ligt, naar boven werken en zelfs in het oog doen glinsteren, wat de ziel verbergt; doch bij deze soort van menschen vooral glanst de vreugd, die het hart doet tintelen, niet zoo plots in den blik of den opslag van het oog, noch ook laten zij toe, dat wat zij daarbinnen verbergen, hun lijden en hun pijn, die hun de ziel doornvlijmen, een blijspel of een tragedie, geen drama zelfs voor den oppervlakkigen beschouwer wordt. Bij hen is het van buiten niet al te zien, wat er van binnen te koop is. Dat is hun eigen domein, en, naarmate zij minder eigen domein bezitten, zijn zij er te kariger op. Laat hen dat behouden, 't is hun brevet van Goddelijken adeldom. Goddelijk, ja, want ook Hij bergt Zijn diamanten diep in de aarde, ook Hij strooit Zijn parelen diep in de zee, en slechts wie volhardend delven blijft, wie diep te duiken verstaat, zamelt ze op. Waan niet, dat het lijden minder gevoeld, de vreugd minder genoten wordt, waar geen tranen geschreid worden, geen wangen bleeken en blozen, geen blikken glanzen of verduisteren kunnen! Daar geniet, maar daar lijdt de ziel vaak dubbel, zooals de stroom sterker brandt tegen de sluisdeuren, die haar geen opening, geen lucht bieden om zich te ontlasten.

P. J. K.

TWIJFEL NIET.

Is 't onbegrijpelijk u soms wedervaren,
Pakken de wolken zich dreigende saam,
Blijft ge op de raadslen des levens nog staren
Zijt ge tot lossing daarvan onbekwaam?
O! 't zij gij licht of wel duisternis ziet,
Betwijfel het al, maar Gods Vadertrouw niet.

Zij hier het pad al met doornen omgeven,
Bloedend verwondend den wanklenden voet;
Gingt gij al zuchtend en klagend door 't leven,
Kreegt gij het bitter en nimmer het zoet.
O, als de levensweg lijden u biedt,
Betwijfel het al, maar Gods liefde toch niet.

Mocht u het schijnschoon der wereld bekoren,
Biedt zij haar klatergoud kwistig u aan,
Deed zij haar lokstem u vleierende hooren,
Wou ze u met eere en met roem overlaân,
O, dat ge dan haar sirenenzang vliedt;
Betwijfel haar woorden, maar Gods woord toch niet.

C. K.

Brieven uit Amerika.

(Slot van brief XXX.)

In Amerika tiert en bloeit jong leven. Het is er nog lente. Vandaar die snelle groei, die vroolijkheid, die kleurigheid en fleurigheid van het leven. Zelfs de sky-scrapers lijken mij, als ik Amerika zoo bezie, geheel natuurlijk: tot de muren van de huizen schieten mee omhoog.

Kalmte, rust en rijpe vrucht — wacht tot de herfst komt. Wij, Europeërs, leven in den herfst, weerprofeten zeggen zelfs, dat de winter voor de deur staat. Maar wij herfst-menschen kunnen de Amerikanen niet begrijpen, tenzij wij zien willen, dat zij nog lente-kinderen zijn.

Het leven in Amerika is als een rivier, die nog in haar bovenloop is. Wild en dartel bruist de jonge stroom voort naar zijn toekomst.

Haast, onrust, luidruchtigheid, ondiepte — ook hier. De diepe, klare, kalme stroom, waar het leven „bezonken” is — vindt ge in Europa, niet in Amerika.

In Amerika schuurt en wringt de levensstroom nog om de steenen, die zijn loop belemmeren, en die toch, zal de stem der natuur verstaan worden, in de geweldige bruising zullen moeten vermurwd en vermalen worden, tot ze één met het water, als smedig slib den bodem zullen helpen vruchtbaar maken.

Amerika's gebreken zijn gebreken van zijn leeftijd. Om nog even terug te komen op de Amerikaansche kinderkamer. Er bestaat weinig bekoorlijkers, dan vrijmoedige, onafhankelijke kinderen, — mits wel opgevoed. Hetzelfde soort kind, slecht opgevoed en ongemanierd, is iets alleronaangenaamst.

Hetzelfde contrast moet ook bestaan tusschen het Amerika, dat ik zag, en het Amerika, dat ik niet zag.

Een derde indruk, die mij Amerika helpt verklaren. De groep menschen, overgeplant op dezen nieuwen bodem met een nieuw leven voor zich, schijnen zich afgevraagd te hebben: „Hoe kunnen wij in vrijheid *gelukkig te zamen* leven?” Te zinnen: „hoe kan *ik* gelukkig leven?” is uiting van een niet eens zeer hoog staand, geheel natuurlijk instinct. Maar het zoeken naar *gemeenschappelijk* geluk staat daarom zooveel hooger, omdat het liefde voor en belangstelling in *anderen* onderstelt, meer nog omdat de persoonlijke belangen er soms aan ten offer moeten gebracht worden.

De grondtoon van het Amerikaansche leven is: niet *ik*, maar *wij*. Precies 't omgekeerde van den Hollandschen levenston, die in den regel is: niet *wij*, maar *ik*.

Uit dit streven naar gemeenschappelijk leven is in Amerika geboren de groote voorliefde voor vereenigingen en clubs. In den naam van het land, *United States*, vinden we denzelfden trek terug. Niet hier een staat, en daar een staat ieder op zichzelf, met eigen belangen en elkaar concurrentie aandoend, maar een *vereeniging* van staten, met een President als voorzitter — te zamen strevend naar één ideaal, te zamen behartigend één belang, dat aller belang is.

Voor samenleving en samenwerking met anderen moet men bepaalde karaktereigenschappen hebben. Zelfzucht, vitlust, jalouzie, hoogheid, ruwheid zijn paddestoelen, die weelderig tieren in kleine, ongeluchte ruimten, waar men de ramen niet durft openzetten uit vrees voor openbaarmakend licht, maar waar men zoo veilig en makkelijk „op zichzelf” woont. Terwijl die ondeugden verdwijnen, of, tot een minimum gereduceerd, als contrabande een kwijnend bestaan voortslepen in groote lichte, lichte ruimten, waar zon en wind vrijen toegang hebben,